

Original Research Paper

Peşə təhsilində kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılmasında pedaqoji fəaliyyətin rolu

Narın Məhərrəmli

<https://orcid.org/0009-0009-9394-0862>

¹ Xəzər Universiteti, Bakı, Azərbaycan.

Article history

Received: 04.05.2026

Revised: 11.05.2026

Accepted: 16.05.2026

*Corresponding Author: Narın Məhərrəmli,
Xəzər Universiteti, Bakı, Azərbaycan;
Email: narinmaharramli@gmail.com

Xülasə

Müasir cəmiyyətdə ənənəvi tədris metodları getdikcə köhnəlir ki, bu da peşə təhsilində təhsilin keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq dərəcədə aşağı düşməsinə özünü göstərir. Müəllimlər təkcə informasiya mühitindən istifadə etmək üçün müəyyən səriştə və bacarıqların əldə edilməsi ilə deyil, həm də təhsilin universal informativ prosesinin əhəmiyyətini və səmərəliliyini dərk etməklə üzləşirlər. Bu məqalədə peşə təhsilində kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılmasında pedaqoji fəaliyyətin rolu sistemli şəkildə təhlil edilmişdir. Müasir dövrdə ənənəvi tədris metodlarının effektivliyinin azalması fonunda təhsil sisteminin yenilənməsi və əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması zəruri hesab olunur. Bu baxımdan kurikulumun məzmunu yalnız nəzəri biliklərin ötürülməsi ilə məhdudlaşmamalı, eyni zamanda praktik bacarıqların formalaşdırılmasına yönəlməlidir. Tədqiqatda müəllimin pedaqoji fəaliyyəti əsas faktor kimi qiymətləndirilmişdir. Müəllim kurikulumun tətbiqində təşkilatçı, istiqamətləndirici və qiymətləndirici rol oynayaraq təlim prosesini əmək bazarının real tələblərinə uyğunlaşdırır. Onun peşəkar səriştəsi, pedaqoji bacarıqları və kommunikasiya qabiliyyəti təlimin keyfiyyətini birbaşa müəyyən edir. Eyni zamanda müəllimin innovativ yanaşmaları tətbiq etməsi və müasir texnologiyalardan istifadə etməsi kurikulumun aktuallığını artırır. Məqalədə pedaqoji fəaliyyət yalnız bilik ötürülməsi deyil, həm də şagirdlərin fərdi xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması, onların motivasiyasının artırılması və sosial bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi ilə xarakterizə olunur. Bu yanaşma şagirdlərin əmək bazarına daha hazırlıqlı çıxmasına şərait yaradır.

Açar sözlər: Pedaqoji ünsiyyət, peşə təhsili, müasir təhsil, təhsil sistemi, peşə keyfiyyətləri

Giriş

Peşə təhsili sistemlərinin əsas məqsədi əmək bazarının tələblərinə uyğun ixtisaslı kadrların hazırlanması və fərdlərin peşəkar bacarıqlarla təmin edilməsidir. Bu məqsədə nail olmaq üçün hər bir təhsil sistemi öz təhsil fəlsəfəsini və kadr hazırlığı modelini müəyyən edir və kurikulumun məzmununu həmin istiqamətə uyğun şəkildə formalaşdırır. Bu kontekstdə təhsil yalnız bilik ötürən mexanizm deyil, həm də

iq̇tisadi inkişafı təmin edən və əmək bazarının ehtiyaclarına cavab verən strateji sosial institut kimi çıxış edir. Buna görə də peşə təhsilində kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılması prosesi müasir təhsil siyasətinin əsas prioritet istiqamətlərindən biri hesab olunur. Bu fundamental prosədə əsas subyekti pedaqoji fəaliyyəti həyata keçirən müəllimlərdir. Müəllimlər yalnız bilik ötürən deyil, eyni zamanda kurikulumun tətbiqini təmin edən, onu real tədris mühitinə uyğunlaşdıran və əmək bazarının tələblərini təlim prosesinə inteqrasiya edən əsas aktordurlar. Onların fəaliyyəti nəticəsində kurikulum nəzəri sənəd olmaqdan çıxaraq praktik nəticələr verən təlim alətinə çevrilir. Bu baxımdan müəllim pedaqoji prosədə həm təşkilatçı, həm istiqamətləndirici, həm də qiymətləndirici funksiyaları yerinə yetirir.

Peşə təhsilində müəllimin rolu daha geniş və çoxşaxəlidir. O, yalnız tədris edən şəxs deyil, həm də şagirdlərin peşəkar inkişafını formalaşdıran, onların əmək bazarına inteqrasiyasına şərait yaradan, praktiki bacarıqlarını inkişaf etdirən və motivasiya edən bir mütəxəssisdir. Müəllim eyni zamanda mentor, məsləhətçi və sosial yönləndirici kimi çıxış edir. Bu funksiyalar pedaqoji fəaliyyətin kurikulumun effektiv tətbiqində nə qədər mühüm rol oynadığını göstərir.

Müəllimlərin peşə keyfiyyətləri kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılmasında həlledici əhəmiyyətə malikdir. Onların peşə bilikləri, pedaqoji bacarıqları, kommunikasiya qabiliyyətləri və müasir texnologiyalardan istifadə bacarıqları təlim prosesinin keyfiyyətini birbaşa müəyyən edir. Bundan əlavə, müəllimlərin sosial mühitə uyğunlaşması, əmək bazarının dəyişən tələblərini izləməsi və bu dəyişiklikləri tədris prosesinə tətbiq etməsi kurikulumun aktuallığını təmin edən əsas amillərdəndir. Pedaqoji fəaliyyətin digər mühüm istiqaməti isə sosial və mədəni dəyərlərin ötürülməsidir. Müəllimlər yalnız peşəkar bacarıqlar deyil, həm də əmək etikası, məsuliyyət, əməkdaşlıq və sosial davranış kimi dəyərləri şagirdlərə aşılayır. Bu isə fərdlərin yalnız ixtisaslı mütəxəssis kimi deyil, eyni zamanda cəmiyyətə faydalı və sosial cəhətdən uyğunlaşmış vətəndaş kimi formalaşmasına şərait yaradır. Pedaqoji fəaliyyət peşə təhsilində kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılmasının əsas mexanizmlərindən biridir. Müəllimlərin rolu bu prosədə yalnız təlimin təşkili ilə məhdudlaşmır, eyni zamanda kurikulumun məzmununun aktuallaşdırılması, praktik yönümlü bacarıqların formalaşdırılması və şagirdlərin əmək bazarına hazırlığı ilə birbaşa bağlıdır. Bu səbəbdən pedaqoji fəaliyyətin gücləndirilməsi və müəllimlərin peşə kompetensiyalarının inkişafı kurikulumun effektivliyinin artırılması baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Əsas hissə

Peşəkarlıq və səriştəlilik müəllim üçün əsas xüsusiyyətlərdir. Bu iki keyfiyyət şagirdlərin idrak və xarakterinin inkişafına dərin təsir göstərən, təhsil prosesinin ardıcılığını, fərdi diqqətini və nəticəyə yönəlməsini təmin edən və gənc nəslin şəxsiyyət kimi formalaşmasına kömək edən pedaqoji fəaliyyətin vacib elementlərini əhatə edir. Səriştəyə əsaslanan xüsusi tədris materiallarının yaradılması, təhsilin davamlı təkmilləşdirilməsini təmin edən bir sistemin təşkilinə yönəlmiş "Azərbaycan Respublikasında

Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın ilkin strateji istiqamətinin əsas məqsədidir. Təhsil işçilərinin peşəkarlığı çox vacibdir. Müəllimin peşəkarlığı və səriştəsi onun tədris fəaliyyətlərini peşəkarcasına yerinə yetirmək qabiliyyətini və təhsil prosesinə bilikli yanaşmasını ifadə edir. O, öz peşəsi üzrə hərtərəfli biliyə malikdir, təhsil fəaliyyətlərini ustalıqla həyata keçirir və optimal metodologiyalardan istifadə edərək məsələləri elmi şəkildə həll etməyə qadirdir. Peşəkarlıq və səriştəlilik ayrılmaz şəkildə bağlıdır və birinin digəri olmadan mövcudluğunu qeyri-mümkün edir (Azərbaycan Respublikasında Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyası, 2013).

Pedaqoji peşəkarlıq peşə təhsili daxilində tədris planının əmək bazarına uyğunlaşmasında əsas müəyyənedici amildir. Bu peşəkarlıq yalnız formal təhsil zamanı əldə edilən daxili bacarıq və ya məlumatların məhsulu deyil. Əksinə, o, daim inkişaf edən, təkmilləşdirilən və təkmilləşdirilən dinamik bir proses kimi fəaliyyət göstərir. Əgər müəllim yalnız ali təhsildən əldə etdiyi biliklərə güvənirsə və sistemli özünü təkmilləşdirməni laqeyd edirsə, onun təhsil effektivliyi müasir əmək bazarının tələblərinə uyğun gəlməyəcək. Bu kontekstdə, müəllimin peşəkar bilik və bacarıqlarını daim artırması, yeni pedaqoji strategiyalar mənimsəməsi və yaradıcı tədris metodologiyalarını tətbiq etməsi vacibdir.

Pedaqoji təcrübələrin inkişafı xüsusilə təhsildə innovasiyaların tətbiqi ilə bağlıdır. Müxtəlif dövrlərdə təhsil sistemində həyata keçirilən islahatlar, inkişaf etdirici təlim texnologiyalarının tətbiqi, informasiya və kommunikasiya vasitələrindən istifadə, interaktiv metodların yayılması və müəlliflik texnologiyalarının meydana çıxması müəllim peşəkarlığının yeni səviyyəyə yüksəlməsi üçün şərait yaratmışdır. Bu təkmilləşdirmələr tədris planını daha uyğun, pragmatik və əmək bazarına uyğun edir. Müəllim bu prosesdə yalnız icraçı kimi deyil, həm də innovasiyaları tətbiq edən və təlim prosesini müasir standartlara uyğunlaşdıran əsas fiqur kimi fəaliyyət göstərir. Peşə təhsilində pedaqoji təcrübələrin effektivliyi müəllimin tələbələri dərindən başa düşməsi ilə bağlıdır. Tərbiyəçi təlim prosesini şagirdlərin fiziki, sosial, psixoloji və idrak xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq qurmalıdır. O, müxtəlif təlim üslublarını və fərdi müxtəlifliyi nəzərə alaraq hər bir şagird üçün uyğun təlim imkanları yaratmalıdır (Billett, 2020). Bu metod tədris planının həm ümumi, həm də fərdi şəkildə tətbiqi üçün şərait yaradır və beləliklə, əmək bazarı tərəfindən tələb olunan bacarıqların daha effektiv inkişafını asanlaşdırır.

Müəllim öyrənmə prosesinin mexanizmlərini, inkişaf mərhələlərinin təlimə təsirini və motivasiya faktorlarının rolunu dərindən bilməlidir. Bu biliklər ona uyğun təlim strategiyaları seçməyə və şagirdlərin fəal iştirakını təmin etməyə imkan yaradır. Xüsusilə peşə təhsilində praktik bacarıqların inkişafı üçün müəllimin tətbiq etdiyi metod və yanaşmalar həlledici əhəmiyyət daşıyır. Bu baxımdan pedaqoji fəaliyyət kurikulumun praktik yönümlü həyata keçirilməsinin əsas vasitəsi kimi çıxış edir. Müəllimin peşə fəaliyyətinin əsas komponentləri arasında şagirdləri tanımaq, tədrisin planlaşdırılması, tədris materiallarının hazırlanması, təlim prosesinin idarə olunması, qiymətləndirmə, istiqamətləndirmə və sosial

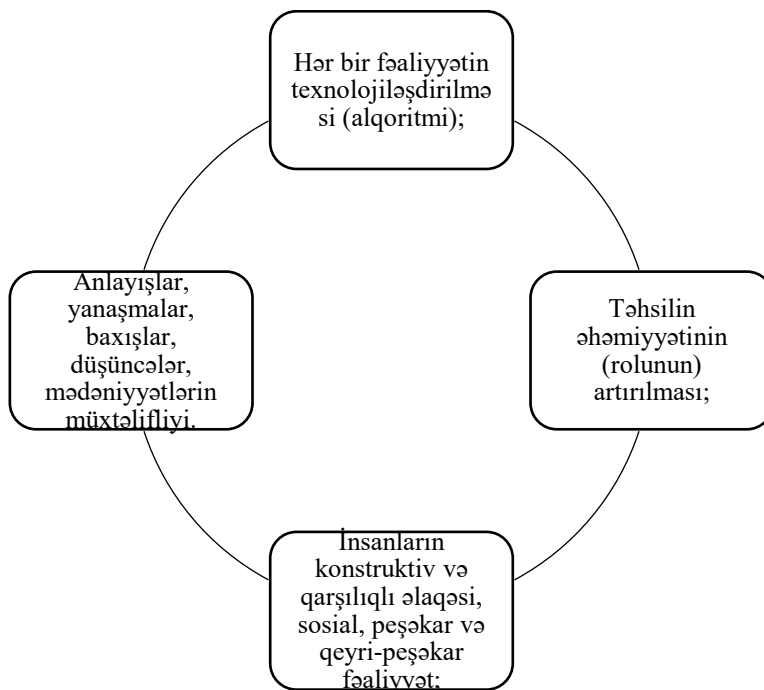
əlaqələrin qurulması xüsusi yer tutur. Bu funksiyalar kurikulumun effektiv tətbiqinə və şagirdlərin əmək bazarına hazırlanmasına xidmət edir. Müəllim eyni zamanda xüsusi təhsilə ehtiyacı olan şagirdlərlə işləməli, inklüziv təhsil prinsiplərini nəzərə almalı və sinifdənkənar fəaliyyətlər vasitəsilə şagirdlərin inkişafını dəstəkləməlidir (Luchaninova, və b.,2025). Halbuki, müəllimin yüksək ixtisaslı olması üçün onun öz sahəsini dərinlən bilməsi, bu bilikləri sistemli şəkildə təqdim etmə bacarığına malik olması və tədrisi maraqlı və cəlbedici təşkil etməsi vacibdir. Müəllim pedaqoji bilik, ixtisas bilikləri və ümumi mədəniyyətin vəhdətinə əsaslanan kompleks kompetensiyalara malik olmalıdır. Şagirdlər müəllimin yalnız dediklərindən deyil, onun davranışlarından, münasibətlərindən və peşə etikası prinsiplərindən də öyrənirlər. Bu səbəbdən müəllim həm milli, həm bəşəri, həm də peşəkar dəyərlərin daşıyıcısı kimi çıxış etməlidir.

Müəllimin keyfiyyətləri təhsildən gözlənilənlərlə sıx bağlıdır. İnformasiya əsri kimi qələmə verilən müasir dünyada müəllimi “informasiya əsrinin qurucusu” kimi ifadə edə bilərək, ümumiyyətlə, aşağıdakı keyfiyyətlərdən danışmaq olar. İnformasiya əsrinin əsas mahiyyəti informasiyanın sürətlə artması və bu prosesdə tələbəyə (şagirdə) lazım olan məlumatı necə və haradan əldə edə biləcəyini bilən tədqiqatçı yetişdirməyi bacarmalıdır. Bu səbəbdən müəllimlər ümumi daxilində xüsusi ilə fərqləndirmək və bir çox detallar arasında uzlaşma rolunu öz üzərinə götürməlidirlər.

Metodologiya

Müəllimin peşə keyfiyyətləri

20-ci əsrin sonu və 21-ci əsrin əvvəllərində müasir dünyanın əsas xarakterik xüsusiyyətləri müxtəlif səviyyəli mütəxəssislər tərəfindən aşağıdakı kimi xarakterizə olunurdu:

Bütün bunlar təhsilin məzmununa, pedaqoji fəaliyyətə, müəllimin peşə fəaliyyətinə təsir göstərməmiş və son illər bu sahədə xeyli yeniliklər, dəyişikliklər olmuşdur.

Müasir şəraitdə, pedaqoji proses üçün uyğun metodologiyaların mövcud olduğu bir vaxtda, Y.A. Komenskinin ifadə etdiyi effektiv təhsil strategiyası, tələbələrin nəzəri və praktik məlumatların, bacarıqların və vərdişlərin əldə edilməsini asanlaşdırır. Müəllim elə bir vəziyyət, təhsil şəraiti və öyrənmə mühiti yaradır ki, burada biliklər yalnız qazanılmış bacarıqlar vasitəsilə deyil, həm də şəxsi qətiyyət və dəyişiklik yolu ilə əldə edilir. Şagirdlər o qədər həvəslə iştirak edirlər ki, bilikləri əsasən öz işləri ilə əldə edirlər. Pedaqoji səriştəlik, inkişafa peşəkar və qabaqcıl yanaşma ilə xarakterizə olunan müəllim fenomenidir. Müəllimlər müxtəlif pedaqoji və inkişaf yanaşmaları arasından ən uyğun, səmərəli, qısa və idarəolunan strategiyanı seçə və tətbiq edə bilirlər. Müəllim səriştəsi müxtəlif ölçülər və göstəricilərlə xarakterizə olunur və müasir kontekstlərdə fərqli struktur təzahürləri nümayiş etdirir. Pedaqoji ədəbiyyat göstərir ki, məktəbin səriştə modelinin çərçivəsi aşağıdakılar da daxil olmaqla yeni səriştələri və fəaliyyətləri əhatə edir: Texnoloji (təhsil və təlim prosesində pedaqoji texnologiyanın səriştəliliyi və tətbiqi); Layihə Qurucusu (təhsil proqramlarının hazırlanması, müəssisələrdə təməl təhsil proqramlarının inkişafına töhfə verilməsi və universal təhsil fəaliyyətlərinin və təməllərinin formalaşmasını asanlaşdırmaq üçün məqsədlər müəyyən etmək); Analitik (tədris və metodoloji komplekslərin dövlət standartlarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi və fundamental kompetensiyaların və universal təhsil fəaliyyətlərinin inkişafını təşviq etmək üçün tapşırıqların seçilməsi); Proqnostik (təklif olunan tədris və metodoloji komplekslərin qiymətləndirilməsi, fundamental təhsil proqramlarında ixtisaslaşmanın nəticələrinin proqnozlaşdırılması); Qiymətləndirmə (fundamental təhsil proqramlarında ixtisaslaşmanın nəticələrinin qiymətləndirilməsi üçün yeni bir sistemin tətbiqi: təkmilləşdirilmiş qiymətləndirmə sistemi, təlim nailiyyətləri portfeli və s.); Təhsil prosesinin keyfiyyətinin monitorinqi və texniki nəzarətin tətbiqi və istifadəsi (Mehrabov, 2015, s. 15-159). təhsil səylərinin nəticəyə yönəlmiş xarakterini təmin edir.

Müəllimin peşəkar davranışı və pedaqoji vəziyyətlərə və çətinliklərə peşəkar yanaşması onun pedaqoji qabiliyyətlərinin göstəricisi kimi xidmət edir. Müəllimin həm dərslə, həm də dərsləndənkənər fəaliyyətlərə peşəkar münasibəti tədrisin və digər fəaliyyətlərin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərir. Bu, ilk növbədə müəllimin tədris prosesində innovativ metodologiyası ilə xarakterizə olunur. İnnovasiya yalnız yeni metodologiyaların və müasir təhsil vasitələrinin mənimsənilməsini deyil, həm də proseslərin və texnologiyaların bərpasını, onların müasir normalara uyğunlaşdırılmasını və tətbiqini əhatə edir. Nəticə etibarilə, müəllimin pedaqoji potensiala peşəkar yanaşması onun öyrənməsi, mütərəqqi təhsil təcrübələrinin ümumiləşdirilməsi və şəxsi təcrübələrdə tətbiqi ilə sıx bağlıdır ki, bu da "liderlikdən istifadə" formasına bənzəyir. Müəllim pedaqogikaya innovasiya gətirir, tədris prosesinə innovativ baxış bucağı tətbiq edir və

təhsil prosesində və onun proqramlarında nəticələr əldə etmək üçün innovasiyadan istifadə edir. Bu kontekstdə müəllimlərin innovativ mövqeyi bir neçə vacib aspektlə müşayiət olunur:

- Müəllimlər yeni pedaqoji ideyaları, konsepsiyaları, bu sahədə aparılan pedaqoji-psixoloji tədqiqatları öyrənirlər;
- Öyrənilən məlumatları ümumiləşdirmək, başlamaq və tətbiq etmək bacarığı;
- Müəllimlərin pedaqoji tədqiqatları və istifadəsi nəticəsində yaratdığı texnologiyalar (müəllif texnologiyalarına malik olmaqla).

Pedaqoji səriştə müəllimlərin öz üzərində müntəzəm işləməsi nəticəsində yaranır və inkişaf etdirilir. Bu prosesdə dərin müşahidə və yaradıcı təfəkkürə malik olmaq, yeniliyə meyilli olmaq, həyata keçirilən yeniliklərin effektivliyini diaqnostika və təhlil etmək, nəticə çıxara bilmək kimi məsələlər mühüm rol oynayır. Pedaqoji səriştənin mənimsənilməsi müəllimin bütün tədris fəaliyyəti boyu davam edir. Bu, müəllimin təlim prosesində səmərəliliyi ilə məhdudlaşmır. Müəllimin digər həmkarları ilə fikir mübadiləsi apararkən, pedaqoji şuralarda, müəllim-şagird əməkdaşlığında, bir sözlə, müəllimin bütün pedaqoji fəaliyyətində pedaqoji səriştənin olması vacibdir. Bu nöqtəyi-nəzərdən müəllim səriştəsinin meyarı kimi vacib olan pedaqoji səriştənin bir çox əlamət və göstəricilərinə diqqəti cəlb etmək olar (İlyasov, 2018).

Ümumi orta təhsil və ya ali təhsil müəssisələrində dialoq təliminin səmərəliliyi ilk növbədə ümumi davranış qaydalarına riayət edilməsinə əsaslanan müəllim (müəllimlər) və tələbə (tələbələr) arasında ünsiyyətin pedaqoji mədəniyyətinin səviyyəsindən asılıdır. Əxlaqi ünsiyyət mədəniyyəti pedaqoji ünsiyyət mədəniyyətinin bir hissəsidir, buna görə də pedaqoji ünsiyyətin mühüm aspekti nitq etikası əsasdır (Fomin, 2021).

İnformasiya dövründə gündəlik olaraq çoxsaylı mesajlar ötürməyə, qəbul etməyə və emal etməyə məcburuq. Effektiv ünsiyyət tək-cə məlumat mübadiləsini deyildir. Effektiv ünsiyyət müəllimlər və şagirdlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin kontekstini və məqsədini nəzərə almalıdır. 21-ci əsrin tələbləri işığında şagirdlər tədrisən problem həll etmə metodologiyalarından istifadə edərək mülahizələrini aydınlaşdırmağa və əsaslandırmağa borcludurlar (İbrahimoviç, 2024). Şagirdlər arasında qarşılıqlı əlaqə çox vacibdir. Effektiv ünsiyyət insanların çatdırdıqları mesajları tam şəkildə qəbul etmələrini, anlamalarını və şərh etmələrini nəzərdə tutur. Tədris dinləmə, danışma, oxuma, təqdim etmə və yazma yolu ilə ünsiyyəti əhatə edir. Ünsiyyət bacarıqlarını inkişaf etdirən müəllimlər təyin olunmuş şagirdlərinə dərs demək, məsləhət vermək və kouçinq etmək üçün təchiz olunmuşlar. Bundan əlavə, müəllimlər güclü ünsiyyət bacarıqlarına malik olmalı və şagirdlərin həmyaşıdları ilə səmərəli əməkdaşlıq etmək qabiliyyətlərindən xəbərdar olmalıdırlar. Ehindero və Ajibade (2000) tərəfindən aparılan tədqiqatlar göstərir ki, müasir müəllimlər effektiv ünsiyyət, sinif idarəçiliyi, biliklərin artırılması və şəxsiyyətin qorunması da daxil

olmaqla peşəkar ünsiyyət bacarıqlarına ehtiyac duyurlar. Effektiv təlim fundamental pedaqoji bacarıqlar olmadan əldə edilə bilməz (Jakhanwal, 2021).

Nəticə

Nəticə də peşə təhsilində kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılması pedaqoji fəaliyyətin keyfiyyəti ilə birbaşa bağlıdır. Müasir dövrdə təhsil sistemlərinin qarşısında duran əsas vəzifə yalnız bilik ötürmək deyil, eyni zamanda əmək bazarının tələblərinə cavab verən, praktik bacarıqlara malik və çevik düşünən mütəxəssislər yetişdirməkdir. Bu prosesdə müəllimlərin rolu həlledici əhəmiyyət daşıyır. Tədqiqat göstərir ki, müəllimin peşəkar səriştəsi, innovativ yanaşmaları tətbiq etmə bacarığı və pedaqoji ünsiyyət mədəniyyəti kurikulumun effektiv həyata keçirilməsinin əsas şərtlərindəndir. Müəllim yalnız tədris edən şəxs deyil, həm də şagirdlərin inkişafına istiqamət verən, onların fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alan və öyrənmə prosesini təşkil edən əsas faktordur. Bu baxımdan pedaqoji fəaliyyət kurikulumun praktik müstəvidə reallaşmasının əsas mexanizmi kimi çıxış edir. Kurikulumun əmək bazarına uyğunlaşdırılması üçün təlim prosesində innovativ metodların, interaktiv yanaşmaların və müasir texnologiyaların tətbiqi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Müəllimlərin davamlı peşəkar inkişafı, öz üzərində işləməsi və yeni pedaqoji yanaşmaları mənimsəməsi bu uyğunlaşmanın təmin olunmasında mühüm rol oynayır.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası. (2013) [URL:https://president.az/az/articles/view/9779](https://president.az/az/articles/view/9779)
2. Billett, S. (2020). Developing a skillful and adaptable workforce: Reappraising curriculum and pedagogies for vocational education. *Vocational education and training in the age of digitization- Challenges and opportunities*, 251-272.
3. Fomin, K., (2021). Professional Training of Primary School Teacher to Organize Dialogic Learning for Students: Theoretical Context. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 8. 80-89. 10.15330/jpnu.8.1.80-89
4. Ibragimovich, T. I. (2024). Improving Of Pedagogical Skills Of Students Of Pedagogy And Psychology During Continuous Pedagogical Practice. *Journal Of International Scientific Research*, 1(2), 92-94.
5. İlyasov M. İ.,(2018). Müəllim peşəkarlığı və pedaqoji səriştəliliyin müasir problemləri. Monoqrafiya. Bakı: "Elm və təhsil", 208 s.
6. Jakhanwal, M. S. (2021). Professional and communication skills for teachers.
7. Luchaninova, O., Markina, L., Kovalenko-Marchenkova, Y., Zhovnirchuk, Y., & Mishchenko, D. (2020). Professional competence development of future professionals in vocational education for the labour market. *Práxis Educacional*, 16(37), 203-223.
8. Mehrabov A.O. (2015). Səriştəli müəllim hazırlığının problemləri. Bakı: Elm və təhsil.

ABSTRACT

THE ROLE OF PEDAGOGICAL ACTIVITY IN ADAPTING THE CURRICULUM TO THE LABOR MARKET IN VOCATIONAL EDUCATION

Narin Maharramli
Khazar University

In modern society, traditional teaching methods are becoming increasingly outdated, which is reflected in a significant decrease in the quality of education in vocational education. Teachers are faced not only with acquiring certain competencies and skills to use the information environment, but also with understanding the importance and effectiveness of the universal informative process of education. This article systematically analyzes the role of pedagogical activity in adapting the curriculum to the labor market in vocational education. In modern times, against the background of the decrease in the effectiveness of traditional teaching methods, it is considered necessary to update the education system and adapt it to the requirements of the labor market. In this regard, the content of the curriculum should not be limited only to the transfer of theoretical knowledge, but should also be aimed at the formation of practical skills. The pedagogical activity of the teacher was assessed as a key factor in the study. The teacher, playing an organizing, guiding and evaluating role in the implementation of the curriculum, adapts the training process to the real requirements of the labor market. His professional competence, pedagogical skills and communication skills directly determine the quality of training. At the same time, the teacher's application of innovative approaches and use of modern technologies increases the relevance of the curriculum.

In the article, pedagogical activity is characterized not only by the transfer of knowledge, but also by taking into account the individual characteristics of students, increasing their motivation and developing their social skills. This approach creates conditions for students to enter the labor market more prepared.

Keywords: *Pedagogical communication, vocational education, modern education, education system, professional qualities.*

